

Sygn. akt VU 680/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku P. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania P. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 maja 2015r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu P. F. prawo do emerytury od dnia 13 maja 2015 roku.

Sygn. akt V U 680/15

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 maja 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił odwołującemu P. F. prawa do emerytury wskazując, iż nie udowodnił on 25 lat zatrudnienia.

Ubezpieczony złożył w dniu 11 czerwca 2015 roku odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

P. F. urodził się dnia (...). Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres zatrudnienia w wymiarze **24 lata, 8 miesięcy i 21 dni**. Organ rentowy uznał odwołującemu okres pracy w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze 18 lat, 5 miesięcy i 21 dni. Organ rentowy nie uznał odwołującemu do ogólnego stażu pracy, okresu pracy **w gospodarstwie rolnym wujostwa od 06.08.1969 r. do 31.08.1974 r.** Odwołujący nie przystąpił do OFE, posiadał status pracownika.

Rodzice ubezpieczonego nie posiadali własnego gospodarstwa rolnego (dowód: zeznania świadka R. S. k-15v. 00:06:33).

Małżonkowie S. i M. R. (1), wujostwo ubezpieczonego, posiadali gospodarstwo rolne, położone w P. o powierzchni 0,791 ha (dowód: zaświadczenie z Urzędu Gminy w M. k-9 akt ZUS, zeznania świadków : H. Ś. k-15v.00:10:36, R. S. k-15v. 00:05:50, zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:17:00).

M. R. (1) była rodzoną siostrą matki ubezpieczonego –H. F. (dowód: zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:17:26, oświadczenie M. R. k-11 akt ZUS). Małżonkowie R. nie posiadali własnych dzieci (dowód: zeznania świadków: R. S. k-15v. 00:06:12, zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:17:38).

Ubezpieczony P. F. zamieszkiwał wraz z rodzicami na terenie jednego siedliska z wujostwem, w jednym domu, jedynie pola uprawne małżonków R. znajdowały się w odległości około 1-1,5 km od zabudowań (dowód: zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:19:28, 00:19:38, 00:20:20, 00:20:38 i dalej, zeznania świadka R. S. k-15v. 00:16:09, 00:21:12). M. i S. R. uprawiali zboża, hodowali żywy inwentarz: jedną lub dwie krowy, kilka sztuk trzody chlewnej, drób (dowód: zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:18:12 i dalej, zeznania świadków: R. S. k-15v. 00:06:40, 00:07:00, H. Ś. k-15v.00:09:55, 00:11:25).

Odwołujący wykonywał stałą pracę w gospodarstwie rolnym wujostwa w okresie od 1 lipca 1972 r. do 31 lipca 1973 roku tj. do czasu podjęcia pierwszej pracy w (...) Zakładach (...) "R." w M. w dniu 27 sierpnia 1973 roku (dowód: zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:17:40, 00:17:54, świadectwo pracy k-6 akt ZUS). Ubezpieczony nie podjął dalszej nauki po ukończeniu szkoły podstawowej (dowód: zeznani świadka R. S. k-15v.00:07:32, zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:17:54,00:16:50).

P. F. w powyższym okresie w godzinach porannych oraz popołudniowych codziennie wykonywał stałe prace w gospodarstwie rolnym wujostwa: karmił zwierzęta, oprzątał je, parował ziemniaki, wyprowadzał i przyprowadzał krowę z pastwiska, wyrzucał obornik, pracował w polu przy zasiewach, żniwach, koszeniu i zbieraniu siana, co przeciętnie zajmowało mu pięć, sześć godzin w ciągu dnia (dowód: zeznani świadków: R. S. k-15v. 00:06:40, 00:07:00, 00:07:43 00:07:50, 00:08:15, H. Ś. k-15v.00:10:45, 00:11:25, 00:12:35, 00:13:02, zeznania ubezpieczonego k-15v. 00:18:12 i dalej,00:18:35, 00:18:45). W tym czasie ubezpieczony nie pracował nigdzie zawodowo (okoliczność niesporna). Świadców : R. S. oraz H. Ś. często widywali ubezpieczonego przy pracach w gospodarstwie rolnym wujostwa, kiedy P. F. odmawiał im wspólnego wyjścia np. na boisko lub wyjazdu na mecz piłkarski (dowód: zeznania świadków: R. S. k-15v. 00:05:15, H. Ś. k-15v. 00:09:36).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje :

odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy - na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie - wobec niekwestionowanych okoliczności przez organ rentowy, w przedmiocie wykonywania przez wnioskodawcę w okresie jego zatrudnienia pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat, jest jedynie nie zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu pracy wnioskodawcy ***od dnia 1 lipca 1972 roku do dnia 31 lipca 1973 roku w gospodarstwie rolnym wujostwa.***

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 analizowanej ustawy, jeżeli przy ustalaniu prawa do emerytury i wysokości tego świadczenia okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury możliwe jest w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu

uwzględnienie także przypadających przed dniem 1 stycznia 1983r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Zgodnie z treścią art.6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na stronie, która wywodzi z faktu skutki prawne. Realizując powyższą zasadę, ubezpieczony wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: R. S., H. Ś. oraz samego wnioskodawcy na okoliczność wykazania okoliczności kwestionowanych przez organ rentowy. Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca w spornym okresie tj: ***od dnia 1 lipca 1972 roku do dnia 31 lipca 1973 roku pracował w gospodarstwie wujostwa w wymiarze nie krótszym niż 4 godziny dziennie.*** Wszak w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie budzi wątpliwości fakt, iż małżonkowie S. i M. R. (1), wujostwo ubezpieczonego, posiadali gospodarstwo rolne, położone w P. o powierzchni 0,791 ha, nie mieli własnych dzieci, zaś rodzice ubezpieczonego nie posiadali gospodarstwa rolnego, a M. R. (1) była rodzoną siostrą matki ubezpieczonego –H. F.. Z zeznań świadków oraz wnioskodawcy wynika ponad wszelką wątpliwość, że wnioskodawca w powyższym okresie w godzinach porannych oraz popołudniowych codziennie wykonywał stałe prace w gospodarstwie rolnym wujostwa: karmił zwierzęta, oprzątał je, parował ziemniaki, wyprowadzał i przyprowadzał krowę z pastwiska, wyrzucał obornik, pracował w polu przy zasiewach, żniwach, koszeniu i zbieraniu siana, co przeciętnie zajmowało mu pięć, sześć godzin w ciągu dnia. Podkreślić przy tym należy, iż odwołujący w tym czasie nie pracował nigdzie zawodowo, zaś świadkowie : R. S. oraz H. Ś., którzy mieszkali od urodzenia w miejscowości ubezpieczonego, często widywali go przy pracach w gospodarstwie rolnym wujostwa, kiedy to P. F. odmawiał im wspólnego wyjścia np. na boisko lub wyjazdu na mecz piłkarski. Rodzice ubezpieczonego nie posiadali własnego gospodarstwa rolnego.

Podnieść przy tym należy, iż wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998r., nr 7, poz. 25 z późn.zm.), który w ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony spełnia. W myśl przywołanego przepisu pod pojęciem domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a) ***ukończyła 16 lat,***

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub ***zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,***

c) ***stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.***

Określając warunki jakim winna odpowiadać praca w gospodarstwie rolnym, o jakiej mowa w art. 10 ustawy stwierdzić należy, iż wątpliwość ta została usunięta licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16, zapadłymi w poprzednim stanie prawnym (to jest przed dniem 1 stycznia 1999r, kiedy to weszła w życie ustawa o emeryturach i rentach z FUS), w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, ***przyjmowano wymiar pracy przekraczający 4 godziny dziennie*** (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany). Wymóg świadczenia pracy w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także na gruncie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2000r. (II UKN 155/00, opubl. OSNP z 2002r., nr 16, poz. 394) – pogląd ten, zdaniem Sądu Okręgowego, należy w pełni zaaprobować.

Niezależnie od wymogu wykonywania pracy w określonym wymiarze Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach kilkakrotnie zwrócił uwagę także na inne cechy, jakimi charakteryzować musi się praca świadczona w gospodarstwie rolnym przez osobę, która ukończyła 16 lat, aby możliwe było jej uwzględnienie przy ustalaniu uprawnień emerytalnych. Według Sądu Najwyższego nie może to być praca o charakterze dorywczym, wykonywana okazjonalnie.

(tak m.in. powołany wyżej wyrok z 7 listopada 1997r., wyrok z 18 marca 1999r. II UKN 528/98, OSNP z 2000r., nr 10, poz. 399).

Konsekwencją powyższego było zbadanie przez Sąd Okręgowy, czy praca, jaką wykonywał P. F. w gospodarstwie wujostwa, świadczona była stale, w rozmiarze przekraczającym 4 godziny dziennie. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe daje, w ocenie Sądu Okręgowego, podstawę do udzielenia pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie.

Dokonując ustaleń w zakresie charakteru, rodzaju, a zwłaszcza wymiaru prac świadczonym przez wnioskodawcę, Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach wskazanych powyżej świadków: R. S., H. Ś., dając jednocześnie w pełni wiarę zeznaniom ubezpieczonego.

Z wiarygodnych, w ocenie Sądu Okręgowego, zeznań wnioskodawcy oraz występujących w sprawie świadków jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie, stale przez ten okres pracował w gospodarstwie rolnym w rozmiarze nie krótszym niż 4 godziny dziennie.

Należy przy tym zwrócić uwagę, iż zakres prac, jakie ubezpieczony wykonał w gospodarstwie był znaczny, albowiem P. F. pomagał wujostwu we wszystkich pracach w gospodarstwie rolnym. Latem ubezpieczony pracował przy żniwach, jesienią przy sianokosach, wiosną przy siewach, orce, wyrzucaniu obornika. Nadto wnioskodawca codziennie przygotowywał i podawał zwierzętom karmę (parował ziemniaki w parowniku), poił je. Dziennie praca gospodarstwie zajmowała wnioskodawcy około 5, 6 godzin.

Reasumując, Sąd Okręgowy przyjął, iż praca w gospodarstwie rolnym wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie świadczona była stale i w rozmiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Po doliczeniu spornego okresu do okresu ubezpieczenia uznanego przez ZUS skarżący legitymuje się stażem dłuższym niż 25 lat, co jest równoznaczne ze spełnieniem jednej z podstawowych ustawowych przesłanek nabycia dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS i orzekł jak w sentencji.